

Warszawa, 15 stycznia 2024 r.

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

DOOŚ-WDŚZIL.420.1.2023.KB.mk.15

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 127 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm.), dalej k.p.a., w związku z art. 71 ust. 2 pkt 1 oraz art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, ze zm.), dalej u.o.o.ś., po rozpatrzeniu odwołania Stowarzyszenia Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot z 23 grudnia 2023 r. od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy Nr 14/2022, z 29 listopada 2022 r., znak: WOO.420.11.2021.ADS.68, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa drogi ekspresowej S-10 na odcinku Wyrzysk – Bydgoszcz” dla wariantu nr 7 – błękitnego,

1. uchylam pkt I. decyzji i w tym zakresie orzekam:

„ustalam środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia pn.: „Budowa drogi ekspresowej S-10 na odcinku Wyrzysk - Bydgoszcz”, realizowanego według wariantu nr 7 - błękitnego”;

2. uchylam pkt III.2.1. lit. d decyzji i w tym zakresie orzekam:

„d) w porze nocy pod warunkiem zastosowania przenośnych ekranów akustycznych na całej długości wykonywanych w danym czasie robót, od strony terenów chronionych akustycznie oraz po zastosowaniu mat wibroakustycznych pod statycznie pracującymi maszynami i urządzeniami”;

3. uchylam pkt III.2.2. decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Integralną część niniejszej decyzji stanowią poniższe załączniki:

- załącznik nr 1: charakterystyka przedsięwzięcia,
- załącznik nr 2: wykaz działań przewidzianych do prowadzenia prac przygotowawczych polegających na wycince drzew i krzewów,
- załączniki nr 3a-3e: mapy przedstawiające przebieg przedsięwzięcia”;

4. uchylam pkt III.2.12. decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Przed rozpoczęciem prac, specjalista botanik z nadzoru przyrodniczego wytyczy w terenie, w odległości do 100 m od linii rozgraniczających przedsięwzięcia i oznaczy w widoczny sposób granice płatów siedlisk przyrodniczych oraz stanowiska gatunków chronionych, które zostały stwierdzone w trakcie prac inwentaryzacyjnych w km ok.: 0+475-0+750, 2+100-3+100, 5+875-8+910”;

5. uchylam pkt III.2.13. decyzji i umarzam postępowanie organu I instancji w tym zakresie;

6. uchylam pkt III.2.18. decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Prace związane z przełożeniem koryta rzeki Orla, na odcinku kolidującym z projektowanym nasypem (o długości 276 m), zaplanować i prowadzić pod nadzorem przyrodniczym, uwzględniając następujące warunki:

a) zachowując następującą kolejność działań:

- wykonanie nowego koryta w suchym wykopie, z uwzględnieniem jego współczynnik krętości,
- połączenie nowego koryta z ciekim od strony wody dolnej,
- połączenie nowego koryta z ciekim od strony wody górnej,
- wykonanie przetamowania górnego na starym korycie ciek, u,
- po spływie całej wody ze starego koryta kontrola ichtiologa z nadzoru przyrodniczego, pod kątem sprawdzenia, czy wszystkie organizmy opuściły stare koryto, a w przypadku ich znalezienia, przenieść je pod nadzorem przyrodniczym do odpowiedniego dla danego gatunku siedliska (najlepiej do odcinka ciek, u położonego poniżej fragmentu objętego pracami),
- wykonanie przetamowania dolnego na starym korycie ciek, u,
- zasypanie starego koryta, i stabilizacja skarp nasypu drogowego.

b) do czasu rozpoczęcia przekierowania wód do nowego odcinka koryta, zapewnić przepływ wód bieżącym odcinkiem koryta;

c) zamknięcie przepływu wody na przekładanym odcinku koryta prowadzić w sposób stopniowy, zapewniając możliwość spływu organizmów wodnych i wodno - lądowych;

d) w trakcie ograniczania przepływu wód bieżącym korytem do całkowitego przekierowania wód do nowego koryta, prowadzić stały nadzór przyrodniczy w obrębie odsłoniętych stref brzegu i dna, w tym w obrębie powstałych pływ, u i zastoisk, w zakresie obecności osobników zwierząt, celem ich bezzwłocznego odłowienia i przeniesienia do miejsca stałego przepływu wód na rzece Orla;

e) prace związane z przekierowaniem wód na nowy odcinek koryta prowadzić poza okresem rozrodu ryb i płazów, ustalając szczegółowy termin z ichtiologiem i herpetologiem z nadzoru przyrodniczego”;

7. uchylam pkt III.2.24. decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Wycinkę drzew i krzewów kolidujących z realizacją planowanego przedsięwzięcia, w tym zadrzewień leśnych, prowadzić poza okresem lęgowym ptaków, tj. w okresie od 1 września do końca lutego. W sytuacji konieczności prowadzenia wycinki również w okresie lęgowym, dopuszcza się taką możliwość, pod warunkiem, że maksymalnie 2-3 dni przed planowaną wycinką drzew i krzewów ornitolog pełniący nadzór przyrodniczy przeprowadzi kontrolę terenu, pod kątem obecności stanowisk lęgowych ptaków. W przypadku stwierdzenia lęgów ptaków, prace związane z wycinką wstrzymać do czasu wyprowadzenia młodych. Możliwość ponownego podjęcia ww. prac skonsultować z ornitologiem. Ponadto, przed wycinką drzew o obwodzie pni powyżej 50 cm, mierzonym

na wysokości 130 cm, i z odstającą korą lub obecnością dziupli, specjaliści chiropterolog i entomolog dokonają, na 2-3 dni przed jej rozpoczęciem, oględzin drzew pod kątem występowania stanowisk nietoperzy oraz chronionych gatunków bezkręgowców. W przypadku stwierdzenia ich występowania nadzór przyrodniczy wskaże dalsze sposoby postępowania mające na celu zabezpieczenie wyżej wskazanych stanowisk i gatunków”;

8. uchylam pkt III.2.25. decyzji i umarzam postępowanie organu I instancji w tym zakresie;
9. uchylam pkt III.2.26. decyzji i umarzam postępowanie organu I instancji w tym zakresie;
10. uchylam pkt III.2.27. decyzji i umarzam postępowanie organu I instancji w tym zakresie;
11. uchylam pkt III.2.28. decyzji i umarzam postępowanie organu I instancji w tym zakresie;
12. uchylam pkt III.3.3. ww. decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Zbiorniki retencyjne i retencyjno – infiltacyjne wykonać w następującym kilometrażu:

Nr zbiornika	Kilometraż	Strona drogi
1	0+360	L
2	0+580	P
3	1+450	P
4	1+610	L
5	2+100	L
6	3+120	P
7	5+140	P
8	5+520	P
9	8+000	P
12	9+210	P
12	10+110	P
13	10+220	L
14	10+3000	P
15	10+420	L
16	12+400	P
17	12+400	L
18	13+610	P
19	13+650	L
20	13+790	P
21	13+820	L
22	14+240	L
23	14+430	P
24	18+470	L
25	18+550	P
26	19+900	L
27	20+430	L
28	21+120	L
29	21+100	P
30	23+650	P
31	23+700	L
32	23+950	P
33	23+900	L
34	26+600	L
35	26+650	P
36	28+550	P
37	28+640	L

38	30+150	P
39	30+150	L
40	31+300	L
41	31+330	P
42	33+870	L
43	33+880	P
45	35+020	L
46	35+450	L
47	35+600	L
48	37+950	P
49	37+980	L
50	38+890	L
51	38+900	P

13. uchylam pkt III.3.6. ww. decyzji i w tym zakresie orzekam:

„W celu zapewnienia możliwości migracji zwierząt dużych i średnich, wykonać przejścia zlokalizowane w kilometrażu:

- a) około km 2+341 projektowanej drogi ekspresowej S-10 – most (MS/PZDd-01_2.3) nad rzeką Orla wykonać jako jednoprzęsłowy, bez podpór pośrednich w obszarze obiektu mostowego, tj. w obrębie koryta rzeki i części funkcjonującej jako przejście dla zwierząt. Obiekt dostosować do pełnienia funkcji przejścia dolnego dla dużych zwierząt, zapewniając minimalną, efektywną wysokość przejścia wynoszącą 5 m (w najniższym punkcie konstrukcji, mierzonej jako wysokość pomiędzy dolną krawędzią konstrukcji a powierzchnią gruntu) i minimalną efektywną szerokość przejścia (półek przejazdowych), wynoszącą 2x20 m po obu stronach rzeki, bez niwelacji terenu pod obiektem,
- b) około km 5+246 projektowanej drogi ekspresowej S-10 - przejście dolne (PZDs) dla zwierząt średnich na cieku BN2 (rów R-A1), zapewniając minimalną, efektywną wysokość przejścia wynoszącą 3,5 m i minimalną efektywną szerokość przejścia (półek przejazdowych), wynoszącą 2 x 6 m po obu stronach cieku,
- c) około km 13+715 projektowanej drogi ekspresowej S-10 – most (MS/PZDs-02_13.7) nad ciekim Rokitka, wykonać jako obiekt jednoprzęsłowy, bez podpór w obszarze obiektu mostowego, tj. w obrębie koryta rzeki (cieku) i części funkcjonującej jako przejście dla zwierząt. Obiekt dostosować do pełnienia funkcji przejścia dolnego dla średnich zwierząt, zapewniając minimalną, efektywną wysokość przejścia wynoszącą 3,5 m (w najniższym punkcie konstrukcji) i minimalną efektywną szerokość przejścia (półek przejazdowych), wynoszącą 2x6 m po obu stronach cieku,
- d) około km 21+200 projektowanej drogi ekspresowej S-10 - przejście dolne (PZDs) dla zwierząt średnich, wykonać zapewniając minimalną, efektywną wysokość przejścia wynoszącą 3,5 m i minimalną efektywną szerokość przejścia wynoszącą 6 m,
- e) około km 28+563 projektowanej drogi ekspresowej S-10 – most (MS/PZDs) nad ciekim BN8 (Struga Śleska), wykonać jako jednoprzęsłowy, bez podpór w obszarze obiektu mostowego, tj. w obrębie koryta rzeki (cieku) i części funkcjonującej jako przejście dla zwierząt. Obiekt dostosować do pełnienia funkcji przejścia dolnego dla średnich zwierząt, zapewniając minimalną, efektywną wysokość przejścia wynoszącą 3,5 m (w najniższym punkcie konstrukcji) i minimalną efektywną szerokość przejścia (półek przejazdowych), wynoszącą 2x6 m po obu stronach cieku,

- f) około km 33+970 projektowanej drogi ekspresowej S-10 – przejście górne dla dużych zwierząt, wykonać zapewniając minimalną, efektywną szerokość przejścia wynoszącą 35 m,
- g) około km 38+252,15 projektowanej drogi ekspresowej S-10 - most (MS/PZDd-03_38.2) nad ciekim Flis, wykonać jako jednoprzęsłowy, bez podpór w obszarze obiektu mostowego, tj. w obrębie koryta rzeki (cieku) i części funkcjonującej jako przejście dla zwierząt. Obiekt dostosować do pełnienia funkcji przejścia dolnego dla dużych zwierząt, zapewniając minimalną, efektywną wysokość przejścia wynoszącą 5 m (w najniższym punkcie konstrukcji) i minimalną efektywną szerokość przejścia (półek przełazowych), wynoszącą 2x15 m po obu stronach cieku,
- h) około km 256+075 w obecnym przebiegu istniejącej drogi krajowej nr 10 – most MD/PZDd-01_38.2 nad ciekim Flis, wykonać jako jednoprzęsłowy, bez podpór w obszarze obiektu mostowego, tj. w obrębie koryta rzeki (cieku) i części funkcjonującej jako przejście dla zwierząt. Obiekt dostosować do pełnienia funkcji przejścia dolnego dla średnich zwierząt zapewniając minimalną, efektywną wysokość przejścia wynoszącą 5 m (w najniższym punkcie konstrukcji) i minimalną efektywną szerokość przejścia (półek przełazowych) wynoszącą 2x15 m po obu stronach cieku,
- i) około km 10+271 projektowanej drogi ekspresowej S-10 – przejście dolne dla średnich zwierząt, wykonać zapewniając minimalną, efektywną wysokość przejścia wynoszącą 2,5 m (w najniższym punkcie konstrukcji) i minimalną efektywną szerokość przejścia (półek przełazowych) wynoszącą 2x6 m po obu stronach cieku BN3 (rów R-R),
- j) około km 19+752 projektowanej drogi ekspresowej S-10 – przejście dolne dla średnich zwierząt, wykonać zapewniając minimalną, efektywną wysokość przejścia wynoszącą 2,5 m (w najniższym punkcie konstrukcji) i minimalną efektywną szerokość przejścia (półek przełazowych) wynoszącą 2x6 m po obu stronach cieku BN10 (rów R-N10, Kolczatka),
- k) około km 25+350 projektowanej drogi ekspresowej S-10 – przejście dolne dla średnich zwierząt, wykonać zapewniając minimalną, efektywną wysokość przejścia wynoszącą 2,5 m (w najniższym punkcie konstrukcji) i minimalną efektywną szerokość przejścia wynoszącą 6 m”;

14. uchylam pkt III.3.7. lit. b ww. decyzji i umarzam postępowanie organu I instancji w tym zakresie;

15. uchylam pkt III.3.7. lit. e ww. decyzji i umarzam postępowanie organu I instancji w tym zakresie;

16. uchylam pkt III.3.7. lit. g ww. decyzji i umarzam postępowanie organu I instancji w tym zakresie;

17. uchylam pkt IV. ww. decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Stwierdzam konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej:

1. W odniesieniu do drzew usuwanych poza gruntami leśnymi, przeprowadzić nasadzenia rekompensujące wycinkę, z wykorzystaniem drzew rodzimych gatunków w stosunku:

- a) 1:1 za każde wycięte drzewo o obwodzie pnia do 100 cm,

b) 2:1 za każde wycięte drzewo o obwodzie pnia od 101 cm do 200 cm,

c) 3:1 dla drzew o obwodzie pnia powyżej 200 cm.

2. Przed wykonaniem wycinki drzew, w możliwie najbliższym sąsiedztwie drzew usuwanych, należy zamontować budki lęgowe dla ptaków na drzewach nieprzeznaczonych do wycinki, w następujących typach: typ A – 22 szt., typ A1 – 22 szt., typ B – 22 szt. Budki należy powiesić w miejscach wskazanych przez specjalistę ornitologa w konsultacji z właściwym miejscowo nadleśniczym lub zarządcą terenu. Montaż budek oraz coroczne czyszczenie pomiędzy 16 października a 28 lutego oraz właściwą konserwację, w tym ich wymianę w przypadku zużycia lub zniszczenia, należy wykonywać pod bezpośrednim kierunkiem i zgodnie z wytycznymi specjalisty ornitologa z nadzoru przyrodniczego przez okres 10 lat.

W pierwszym rzędzie nasadzenia prowadzić wzdłuż planowanej drogi i istniejących dróg poprzecznych, tworząc nowe aleje lub uzupełniając ubytki w istniejących.

3. W przypadku niszczenia siedlisk gatunków nietoperzy, zapewnić wykonanie siedlisk zastępczych w postaci skrzynek dla tych ssaków (typu Stratmann i Issel w równej proporcji), w skali min. 1:1 w stosunku do liczny wyciętych drzew, wykorzystywanych jako siedlisko. W rejonie niezajętym pod inwestycję i w miejscu umożliwiającym bezpieczne wykorzystanie skrzynek przez nietoperze, w uzgodnieniu ze specjalistą przyrodnikiem - chiropterologiem, ustalić ilość i lokalizację skrzynek, których sposób wykonania i charakter powinien uwzględniać znaczenie niszczonego siedliska.

4. W ramach kompensacji za zniszczone siedliska gadów należy ukształtować mikrosiedlisk w ilości nie mniejszej niż 1 sarta kamieni oraz 1 sarta karp korzeniowych w każdej ze stref najść na następujące przejścia dla zwierząt:

a) MS/PZDd-01_2.3 (km 0+341,9);

b) PZM (km 19+752);

c) PZM (km 25+350);

d) PZM (km 32+700);

e) PZDs (km 33+500);

f) PZM (km 35+565);

g) MS/PZDd-03_38.2 (km 38+252,15);

Mikrosiedliska pod nadzorem specjalisty przyrodnika (herpetologiem) wykonać w miejscach dobrze doświetlonych i takich, które nie będą szybko zarastać. Za dogodne sztuczne mikrosiedliska uznaje się sterty pni i gałęzi o optymalnych wymiarach 3 m szerokości, 5 m długości i 1,5 m wysokości oraz sterty kamieni o optymalnej średnicy do 3 m. Szczegółowa lokalizacja siedlisk zastępczych w obszarze najść na przejście zostanie wskazana w projekcie szaty roślinnej, w rozdziale dot. zagospodarowania przejść dla zwierząt”;

18. uchylam pkt V.1. ww. decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Na etapie realizacji przedsięwzięcia prowadzić nadzór przyrodniczy, w skład którego wchodzić będą specjaliści z zakresu: ornitologii, chiropterofauny, entomologii, herpetologii, ichtiologii i botaniki. Skład nadzoru należy każdorazowo dostosowywać do aktualnie prowadzonych prac. Do zadań nadzoru przyrodniczego będzie należeć m.in.:

- 1.1. kontrola realizacji przełożenia koryta rzeki Orla wraz z wykopaniem nowego i zasypaniem starego koryta;
- 1.2. kontrolę terenu, w tym wykopów, przed rozpoczęciem poszczególnych etapów prac, pod kątem występowania gatunków chronionych;
- 1.3. identyfikację zagrożeń dla zwierząt w wyniku realizacji planowanych prac;
- 1.4. podejmowanie na bieżąco działań zapobiegających ustalonym zagrożeniom, w szczególności poprzez modyfikację sposobu prowadzenia prac, dostosowanie terminów ich prowadzenia, stosowanie tymczasowych zabezpieczeń, w tym płotków herpetologicznych i ich bieżącej kontroli technicznej;
- 1.5. kontrola przeprowadzenia kompensacji przyrodniczych w postaci m.in.: zawieszenia budek lęgowych dla ptaków i skrzynek lęgowych dla nietoperzy, wykonania zbiorników zastępczych dla płazów, wykonania mikrosiedlisk dla gadów oraz wykonania nasadzeń roślinności”;

19. uchylam pkt VII. ww. decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Stwierdzam obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 10 u.o.o.ś., w szczególności uwzględniającej:

1. sposoby przejść przez cieki,
2. parametry techniczne dotyczące projektowanego odwodnienia drogi,
3. weryfikację lokalizacji planowanych zbiorników retencyjnych między km 10+100-10+500, 19+750-20+000 oraz 33+500-34+200,
4. rozwiązania i odcinki drogi wymagające trwałego odwodnienia wykopów,
5. gospodarkę wodno - ściekową na terenach Miejsc Obsługi Podróżnych,
6. wpływ na cele ochrony obszarów Natura 2000: Dolina Łobżonki PLH300040, Dębowa Góra PLH300055, Dolina Noteci PLH300004; Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego PLB300001, uwzględniając wpływ na cele działań ochronnych, określonych w planach zadań ochronnych oraz tymczasowych celach ochrony,
7. w zakresie ingerencji w koryto rzeki Orla: przeanalizowanie sposobu przełożenia rzeki w celu realizacji obiektu mostowego, mając na uwadze straty w środowisku przyrodniczym, w tym w zakresie zidentyfikowanych siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków i siedlisk zwierząt oraz zaburzenia szlaku migracyjnego w obrębie doliny rzecznej. Doprecyzować i uszczegółwić warunki realizacji wskazanych prac w kontekście ochrony siedlisk przyrodniczych i wszystkich organizmów żywych, zidentyfikowanych w inwentaryzacji przyrodniczej,
8. w zakresie obiektu MS/PZDd-01_2.3: rozważenie wykonania estakady, w sposób niezawężający światła doliny rzecznej, z zachowaniem w maksymalnym stopniu cennych lasów lęgowych i podmokłych łąk w obrębie doliny, z uwzględnieniem parametrów obiektu umożliwiającego migrację gatunków kluczowych. W analizie i ocenie uwzględnić aktualne dane na temat migracji dużych drapieżników oraz parzystokopytnych, w szczególności łosia,
9. weryfikację zaplanowanych działań kompensacyjnych dla ornitofauny oraz rozważenie ich rozszerzenia o montaż znaczników typu FireFly na przebudowywanych liniach wysokiego napięcia,

10. weryfikację stanowisk rozrodczych płazów oraz zaplanowanych rozwiązań minimalizujących i kompensujących, w tym możliwość zniszczenia zinwentaryzowanego siedliska A54,
11. weryfikację zaplanowanych działań kompensacyjnych dla chiropterofauny wraz z weryfikacją rozmieszczenia poszczególnych gatunków nietoperzy,
12. weryfikację liczby, lokalizacji oraz rozmieszczenia przejść dla średnich zwierząt w oparciu o ponowną inwentaryzację występowania wilka oraz ssaków kopytnych,
13. ocenę wpływu planowanego węzła Kruszyn na zachowanie ciągłości korytarza ekologicznego KPn-17A”;

20. w pozostałym zakresie utrzymuję decyzję w mocy.

Uzasadnienie

Cytowaną w sentencji decyzją z 29 listopada 2022 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, na wniosek Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z 29 czerwca 2021 r., dalej GDDKiA, reprezentowanego przez pełnomocnika [REDAKTOWANE], określił środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na „budowie drogi ekspresowej S-10 na odcinku Wyrzysk – Bydgoszcz” dla wariantu nr 7 – błękitnego.

Odwołanie od powyższej decyzji RDOŚ w Bydgoszczy wniosło 23 grudnia 2023 r., z zachowaniem ustawowo przewidzianego terminu, Stowarzyszenie Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot, dalej Stowarzyszenie.

W odwołaniu Stowarzyszenie zarzuciło naruszenie:

1. art. 66 ust. 1 pkt 2 lit. a oraz pkt 6a lit. e w zw. z art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a u.o.o.ś. w zw. z art. 33 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), dalej u.o.p., w zw. z art. 5 pkt 1d u.o.p. w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 17 lit. c u.o.o.ś., poprzez oparcie skarżonej decyzji o niezgodne z prawem i stanem faktycznym ustalenia wadliwie sporządzonego raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, dalej raport, w zakresie analizy oddziaływania drogi S10 na sieć korytarzy ekologicznych i ochronę łączności ekologicznej, a w konsekwencji dopuszczenie do znaczącego oddziaływania barierowego drogi oraz śmiertelności osobników chronionych gatunków;
2. art. 33 ust. 1 pkt 3 u.o.p. w zw. z art. 34 ust. 1 u.o.p., poprzez brak właściwej analizy znaczącego, negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Łobzonki PLH300040, a w konsekwencji wydanie decyzji, która dopuszcza ponadnormatywny wpływ na integralność obszarów Natura 2000;
3. art. 61 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 66 ust. 1 pkt 2 lit. a oraz pkt 6a lit. e w zw. z art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a u.o.o.ś. w zw. z art. 7 oraz 77 § 1 k.p.a., poprzez zaakceptowanie raportu, pomimo że zawiera braki, uchybienia i błędy merytoryczne, które powodują, że nie może stanowić podstawy merytorycznej do wydania prawidłowej decyzji;
4. art. 7 w zw. z art. 77 § 1 w zw. z art. 107 § 3 k.p.a., poprzez brak dokładnego i wyczerpującego zbadania okoliczności przedmiotowej sprawy oraz zebrania i rozpatrzenia materiału dowodowego w sprawie i oparcie rozstrzygnięcia jedynie na wadliwym raporcie,

które to rozstrzygnięcie jest sprzeczne ze stanem faktycznym sprawy, co również skutkowało wadliwym uzasadnieniem skarżonej decyzji;

5. art. 108 § 1 k.p.a. poprzez nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności, mimo że nie zostały spełnione przesłanki nadania decyzji wspomnianego rygoru.

Zarzucając powyższe, na podstawie art. 138 § 1 pkt 2 k.p.a., Stowarzyszenie wniosło o uchylenie skarżonej decyzji w części i wydanie orzeczenia co do istoty sprawy w zakresie:

1. pkt III.3.6. – modyfikacja warunku poprzez uzupełnienie listy planowanych przejść dla zwierząt o następujące obiekty:
 - a) dodatkowe przejście dla dużych zwierząt (o priorytetowym znaczeniu dla zachowania krajowego korytarza ekologicznego dużych ssaków KPn-17A) w ok. km 35+200-800 w formie estakady (wysokość min. 5,0 m) w rozległym obniżeniu terenu lub alternatywnie górne przejście dla dużych zwierząt w ok. km 34+900-35+000 o szerokości min. 50,0 m;
 - b) dodatkowe przejście górne dla średnich zwierząt w ok. km 39+500-550 o szerokości min. 30,0 m (o istotnym znaczeniu dla zachowania ciągłości korytarza KPn-17A);
2. nałożenia dodatkowych obowiązków określających zakres raportu w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko przed wydaniem decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, w następującym zakresie:
 - a) przeprowadzenie poprawnej metodycznie, co najmniej 1-roczonej inwentaryzacji terenowej w zakresie występowania i aktywności wilka, z identyfikacją obszarów siedliskowych i oceną aktywności przestrzennej w otoczeniu drogi, wskazanie korytarzy i szlaków migracji wyznaczonych w oparciu o obserwacje terenowe oraz analizy dostępnych danych – ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia korytarza KPn-17A dla ochrony i rozwoju populacji w skali lokalnej i ponadlokalnej;
 - b) przeprowadzenie poprawnej metodycznie, co najmniej 1-roczonej inwentaryzacji terenowej w zakresie występowania i aktywności ssaków kopytnych, z identyfikacją obszarów siedliskowych, lokalnych szlaków migracji i oceną aktywności przestrzennej w otoczeniu drogi, wskazanie korytarzy i szlaków migracji wyznaczonych w oparciu o obserwacje terenowe oraz analizy dostępnych danych;
 - c) weryfikacja liczby, lokalizacji i rozmieszczenia przejść dla średnich zwierząt – w oparciu o uzyskane dane terenowe oraz wykonane analizy w zakresie aktywności przestrzennej kluczowych gatunków;
 - d) poddanie szczegółowej ocenie wpływu planowanego węzła Kruszyn na zachowanie ciągłości krajowego korytarza ekologicznego dużych ssaków KPn-17A, opracowanie wariantowych rozwiązań projektowych dla przedmiotowego węzła z uwzględnieniem opcji zapewniającej możliwie najmniejszy wpływ na łączność ekologiczną, ograniczenie ingerencji przestrzennej w korytarz ekologiczny i możliwość budowy w pełni skutecznego przejścia dla dużych zwierząt na odcinku ok. km 34+700-35+900.

W przypadku nieuwzględnienia powyższego wniosku, na podstawie art. 138 § 2 k.p.a., Stowarzyszenie wniosło o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji.

Zaskarżając rozstrzygnięcie w zakresie nadania rygoru natychmiastowej wykonalności, Stowarzyszenie wniosło o uchylenie pkt II zaskarżonej decyzji, w którym organ pierwszej

instancji nadał decyzji rygor natychmiastowej wykonalności. Alternatywnie, w razie braku uchylecia rygoru natychmiastowej wykonalności, na podstawie art. 86e ust. 1 u.o.o.ś., Stowarzyszenie wniosło o wstrzymanie natychmiastowego wykonania decyzji.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustalił i zważył, co następuje.

Mając na uwadze zasadę dwuinstancyjności postępowania administracyjnego, której istotą jest zapewnienie stronom prawa do dwukrotnego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia sprawy, organ w ramach postępowania odwoławczego dokonał analizy zgromadzonego materiału dowodowego. W toku postępowania odwoławczego GDOŚ rozpatrzył sprawę w pełnym zakresie, co do okoliczności faktycznych i prawnych. Organ nie znalazł przyczyn, które uzasadniałyby uchYLECIE zaskarżonej decyzji.

Planowana droga ekspresowa zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 31 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839, ze zm.) zalicza się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Jak wynika z art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. a tiret pierwsze u.o.o.ś., organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla tego typu przedsięwzięć jest regionalny dyrektor ochrony środowiska. W ramach zamierzenia inwestycyjnego wykonanych zostanie ponadto szereg przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, które są konieczne dla realizacji planowanej drogi ekspresowej. Zgodnie z art. 75 ust. 1a u.o.o.ś. w przypadku gdy wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach obejmuje co najmniej dwa przedsięwzięcia realizowane w ramach jednego zamierzenia inwestycyjnego, dla których właściwe rzeczowo są co najmniej dwa organy, w tym regionalny dyrektor ochrony środowiska, organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest regionalny dyrektor ochrony środowiska. Planowana droga przebiega przez województwo kujawsko-pomorskie oraz wielkopolskie. Przeważająca część terenu, na którym ma być realizowane przedsięwzięcie, znajduje się na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego. W myśl art. 75 ust. 5 u.o.o.ś. w przypadku tego rodzaju przedsięwzięć wykraczających poza obszar jednego województwa, decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje regionalny dyrektor ochrony środowiska, na którego obszarze właściwości znajduje się największa część terenu, na którym ma być realizowane to przedsięwzięcie, po zasięgnięciu opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska właściwego dla pozostałego terenu, na którym ma być realizowane to przedsięwzięcie. W związku z powyższym, organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia objętego wnioskiem jest RDOŚ w Bydgoszczy. Powyższe uzasadnia, z uwagi na brzmienie art. 127 ust. 3 u.o.o.ś., właściwość GDOŚ w niniejszej sprawie.

Stowarzyszenie zostało dopuszczone do udziału w postępowaniu na prawach strony przez RDOŚ w Bydgoszczy. Organ I instancji prawidłowo uznał spełnienie przez Stowarzyszenie przesłanek warunkujących udział w postępowaniu organizacji ekologicznych, tj. zbieżności celów statutowych z przedmiotem postępowania oraz prowadzenia działalności statutowej w zakresie ochrony środowiska lub ochrony przyrody, przez minimum 12 miesięcy przed wszczęciem postępowania. Odwołanie Stowarzyszenia

zostało zatem wniesione skutecznie.

Po rozpatrzeniu zawartego w odwołaniu wniosku Stowarzyszenia na podstawie art. 86e u.o.o.ś. GDOŚ, postanowieniem z 25 sierpnia 2023 r., znak: DOOŚ-WDŚZIL.420.1.2023.KB/BS.9, odmówił wstrzymania natychmiastowego wykonania decyzji RDOŚ w Bydgoszczy.

Pismem z 20 lutego 2023 r., znak: Mosty 2023/02/01222, wnioskodawca przedstawił stanowisko do kluczowych zagadnień podniesionych w odwołaniu.

Po przeanalizowaniu akt sprawy GDOŚ, pismami: z 8 maja 2023 r., znak: DOOŚ-WDŚZIL.420.1.2023.KB.5, z 2 czerwca 2023 r., znak: DOOŚ-WDŚZIL.420.1.2023.KB.6, z 11 września 2023 r., znak: DOOŚ-WDŚZIL.420.1.2023.KB.mk.12, wezwał wnioskodawcę do przedłożenia wyjaśnień dotyczących planowanego przedsięwzięcia oraz do uzupełnienia dokumentacji sprawy.

Wyjaśnienia i uzupełnienia w trakcie postępowania odwoławczego były przedkładane kolejno pismami: z 12 czerwca 2023 r., znak: Mosty 2023/06/00452, z 11 lipca 2023 r., znak: Mosty 2023/07/00595, z 4 października 2023 r., znak: Mosty 2023/10/00199.

Przekazane w odpowiedziach na wezwania dodatkowe informacje i uzupełnienia posłużyły do weryfikacji oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przeprowadzonej przez organ pierwszej instancji oraz pozwoliły na doprecyzowanie niektórych warunków jego realizacji zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W trakcie postępowania odwoławczego, przed wydaniem decyzji rozstrzygającej w sprawie, GDOŚ, mając na względzie obowiązki płynące z zasady czynnego udziału stron w postępowaniu (art. 10 § 1 k.p.a.), zawiadomieniem z 17 października 2023 r., znak: DOOŚ-WDŚZIL.420.1.2023.KB.mk.13, poinformował strony o możliwości zapoznania się z materiałem dowodowym oraz wypowiedzenia się co do jego treści. Żadna ze stron nie złożyła dodatkowych uwag i wniosków.

Ponadto w toku postępowania organ odwoławczy kilkakrotnie zawiadamiał strony o wyznaczeniu nowego terminu załatwienia sprawy, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin jej załatwienia.

Po uzupełnieniu materiału dowodowego przez podmiot planujący realizację przedsięwzięcia, w ocenie GDOŚ, dokumentacja została zgromadzona w stopniu wystarczającym do pełnego i prawidłowego rozpoznania sprawy. Po wnikliwym zbadaniu poprawności postępowania przeprowadzonego przez organ I instancji oraz mając na uwadze, że kompetencje orzecznicze organu odwoławczego nie sprowadzają się tylko do kontroli zasadności zarzutów podniesionych w stosunku do rozstrzygnięcia organu I instancji, lecz do całościowej analizy akt sprawy oraz kontroli merytorycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia, GDOŚ uchylił punkty: I, III.2.1. lit. d, III.2.2, III.2.12., III.2.18., III.2.24., III.3.3., III.3.6., IV., V.1., VII. i w tym zakresie orzekł co do istoty sprawy, a ponadto uchylił punkty: III.2.13., III.2.25., III.2.26., III.2.27., III.2.28., III.3.7. lit. b, e, g ww. decyzji i w tym zakresie umorzył postępowanie organu I instancji, natomiast w pozostałej części utrzymał decyzję RDOŚ w Bydgoszczy w mocy. W dalszej części niniejszej decyzji organ odwoławczy uzasadnił powyższe zmiany wprowadzone w decyzji RDOŚ w Bydgoszczy oraz szczegółowo rozpatrzył i ustosunkował się do zarzutów wskazanych w odwołaniu.

Punktem 1 niniejszej decyzji organ zmodyfikował pkt I skarżonej decyzji, stanowiący o ustaleniu środowiskowych uwarunkowań dla omawianego przedsięwzięcia, wraz ze wskazaniem jego wariantu realizacyjnego, a także wskazaniem obszaru realizacji przedsięwzięcia. Powyższe podyktowane zostało m.in. koniecznością zmiany (pkt 3 niniejszej decyzji) załączników graficznych do decyzji, określających planowany przebieg przedsięwzięcia. GDOŚ zrezygnował także ze zbędnego powoływania raportu w treści reformowanego warunku, w zakresie sposobu określenia obszaru realizacji przedsięwzięcia, z uwagi na nieprecyzyjność jego brzmienia.

GDOŚ w pkt 2 niniejszej decyzji uznał za konieczne modyfikację warunku określonego w pkt III.2.1. lit. d decyzji RDOŚ w Bydgoszczy, dotyczącego sposobu zabezpieczeń terenów chronionych akustycznie przed ponadnormatywnym oddziaływaniem akustycznym generowanym podczas fazy budowy planowanego przedsięwzięcia. Ww. modyfikacja polega na doprecyzowaniu, iż maty wibroakustyczne powinny być zastosowane pod urządzeniami i maszynami pracującymi statycznie. Poprzednie brzmienie warunku nie precyzowało rodzaju maszyn i urządzeń, pozostawiając pole do domysłu dla adresata decyzji, jednocześnie obarczając warunek wadą niewykonalności.

Punktem 3 niniejszej decyzji organ uchylił pkt III.2.2. decyzji RDOŚ w Bydgoszczy, zobowiązujący do inwentaryzacji stanu technicznego obiektów budowlanych sąsiadujących z planowaną inwestycją, przed i po zakończeniu robót budowlanych. W ocenie GDOŚ warunek ten był zbyt ogólny, a tym samym nieprecyzyjny. Z warunku nie wynika, w jakim celu znalazł się w decyzji oraz minimalizację jakiego konkretnie oddziaływania ma za zadanie, nie określono sposobu inwentaryzacji ani nie wskazano, w zależności od pozyskanych wyników – czynności następczych. Na miejsce powyższego organ odwoławczy wskazał, iż załączniki nr 1, nr 2 oraz nr 3a-3e stanowią integralną część niniejszej decyzji, co w decyzji RDOŚ w Bydgoszczy zostały pominięte. Ponadto, załącznikami nr 3a-3e, przedłożonymi przez inwestora w toku postępowania odwoławczego, orzekniętymi w miejsce poprzednich załączników nr 3a-3c (pkt 1 niniejszej decyzji), organ doprecyzował graficzne przedstawienie miejsca realizacji przedsięwzięcia. Załączniki mapowe do skarżonej decyzji w ocenie GDOŚ były nieczytelne, z uwagi na zbyt dużą ilość zbędnych (do określenia miejsca realizacji przedsięwzięcia) przedstawionych informacji, m.in. siedem przebiegów wariantów.

W punkcie 4 niniejszej decyzji GDOŚ uszczegółowił warunek zawarty w pkt III.2.12. decyzji RDOŚ w Bydgoszczy, dotyczący sposobu zabezpieczenia siedlisk oraz stanowisk gatunków chronionych przed nieumyślnym zniszczeniem w trakcie prowadzenia prac budowlanych. Organ wskazał, że pod nadzorem botanika zostaną oznaczone obszary stwierdzone w trakcie prac inwentaryzacyjnych w km ok.: 0+475-0+750, 2+100-3+100, 5+875-8+910. Tak jak wskazał organ pierwszej instancji, oznaczeniu podlegają te obszary, które nie kolidują bezpośrednio z prowadzonymi pracami i jednocześnie znajdują się w odległości do 100 m od granic terenu realizacji przedsięwzięcia.

Rozpatrując przedmiotową sprawę organ odwoławczy w pkt 5 niniejszej decyzji uchylił pkt III.2.13. skarżonej decyzji oraz umorzył postępowanie organu pierwszej instancji w tym zakresie. Warunek zawarty w pkt III.2.13. dotyczy kolizji z urządzeniami melioracji wodnych i nakłada obowiązek uzgadniania z właściwą gminną spółką wodną lub z zainteresowanymi właścicielami ich przebudowę lub usunięcie w przypadku wystąpienia

kolizji powyższych z planowanym przedsięwzięciem. Rolą organu ochrony środowiska jest ocena zaproponowanych rozwiązań pod kątem warunków i wymagań środowiskowych. Organ analizując dokumentację zgromadzoną w trakcie prowadzonego postępowania, w tym raport, wskazuje wariant dopuszczony do realizacji i określa dla niego warunki, których spełnienie pozwoli na ochronę środowiska w zasięgu bezpośredniego oddziaływania planowanej inwestycji. Tym samym nieuzasadnione w ocenie organu drugiej instancji było zobowiązanie inwestora do uzgadniania kwestii kolizji urządzeń melioracji wodnych ze wskazanymi podmiotami. GDOŚ podkreśla, iż obowiązek wskazany w powyższym warunku wykracza poza kompetencje organu właściwego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wobec czego został on nałożony bez podstawy prawnej.

W oparciu o przedłożone przez GDDKiA informacje (Załącznik 1 do pisma z 12 lipca 2023 r.), organ odwoławczy uszczegółowił kolejność prowadzenia prac związanych z przełożeniem koryta rzeki Orla, określonych w punkcie III.2.18. decyzji RDOŚ w Bydgoszczy (pkt 6 niniejszej decyzji). Przebudowa koryta rzeki, przeprowadzona zgodnie ze wskazaną w warunku kolejnością, ograniczy do minimum czas okresowego zmętnienia wody oraz zapewni możliwość zachowania stałego przepływu wód, co znacznie zminimalizuje możliwe negatywne oddziaływanie na etapie prowadzenia prac.

GDOŚ uznał za konieczne uchylene pkt III.2.26 skarżonej decyzji i umorzenie postępowania organu pierwszej instancji w tym zakresie (pkt 7 niniejszej decyzji), ponieważ brzmienie warunku w nim zawartego było częściowo tożsame z warunkiem w pkt III.2.24. tejże decyzji. Z kolei w pkt 7 niniejszej decyzji organ orzekł nowe brzmienie pkt III.2.24. decyzji RDOŚ w Bydgoszczy. GDOŚ wskazał, że przypadku gdy planowana wycinka drzew i krzewów kolidujących z przedsięwzięciem odbywać się będzie w okresie lęgowym ptaków, maksymalnie 2-3 dni przed podjęciem prac, ornitolog z nadzoru przyrodniczego przeprowadzi kontrolę pod kątem obecności stanowisk lęgowych. Skrócenie maksymalnego czasu na przeprowadzenie kontroli z 5 dni (zgodnie z warunkiem organu pierwszej instancji) na 2-3 dni podyktowane jest behawiorem ptaków – małe gatunki ptaków budują gniazda szybko, nawet po upływie doby gniazdo może już być gotowe do złożenia jaj. W przypadku stwierdzenia lęgu wskazano na konieczność wstrzymania prac do czasu wyprowadzenia młodych. Ponadto doszczegółowieniu uległy kwestie związane z minimalizacją oddziaływania wycinki drzew na chiropterofaunę i entomofaunę. W warunku wskazano by przed wycinką drzew o obwodzie pni powyżej 50 cm, mierzonym na wysokości 130 cm, i z odstającą korą lub obecnością dziupli, specjaliści chiropterolog i entomolog dokonali, na 2-3 dni przed rozpoczęciem wycinki, oględzin pod kątem występowania stanowisk nietoperzy i chronionych gatunków bezkręgowców. W przypadku stwierdzenia ich występowania specjaliści z nadzoru przyrodniczego będą zobowiązani wskazać dalsze sposoby postępowania, mające na celu zabezpieczenie wyżej wskazanych stanowisk i gatunków.

Punktami 8, 10 oraz 11 niniejszej decyzji GDOŚ uchylił pkt III.2.25, III.2.27 oraz III.2.28 skarżonej decyzji i umorzył postępowanie organu pierwszej instancji w tym zakresie. Powyższe podyktowane zostało faktem, iż treść warunków z ww. punktów przeniesiono do pkt IV decyzji RDOŚ w Bydgoszczy, zreformowanego w pkt 17 niniejszej decyzji.

Treść warunku zawartego w pkt III.3.3 wymagała modyfikacji (pkt 12 niniejszej decyzji), ponieważ lokalizacja (wyrażona poprzez kilometrą przedsięwzięcia) zbiorników

retencyjnych i retencyjno-infiltracyjnych została wskazana dla wszystkich wariantów węzłów (zgodnie z informacjami zawartymi w raporcie), jednakże wszystkie węzły realizowane będą według wariantu W3 (zgodnie z warunkiem zawartym w pkt III.3.1. decyzji RDOŚ w Bydgoszczy). Z uwagi na powyższe, z tabeli zawartej w reformowanym warunku organ odwoławczy usunął zbiorniki oraz ich lokalizacje, odpowiadające innym wariantom węzłów drogowych niż realizowany (W3), nie zmieniając jednocześnie numeracji zbiorników.

W pkt 13 niniejszej decyzji GDOŚ nałożył obowiązek wykonania 3 dodatkowych przejść dolnych dla średnich zwierząt w ok. km 10+271, 19+752 i 25+350 oraz 1 przejścia górnego dla dużych zwierząt w ok. km 33+970. Rozwiązania przedstawione w dokumentacji sprawy uwzględniały głównie migracje osobników przemieszczających się na duże odległości. W celu zapewnienia możliwości korzystania z całego arealu osobniczego gatunków, których siedliska przecina projektowana droga, GDOŚ uznał za zasadne zwiększyć liczbę projektowanych przejść dla średnich i dużych zwierząt. W krajobrazie rolniczym zwierzęta często poruszają się całą dostępną przestrzenią, nie wybierając konkretnych korytarzy migracyjnych. W Załączniku 1 do pisma z 4 października 2023 r. wnioskodawca potwierdził możliwość zmiany parametrów planowanych przepustów w ok. km 10+271, 19+752 i 25+350 na przejścia dolne dla średnich zwierząt, gdzie minimalna, efektywna wysokość przejść będzie wynosić 2,5 m w najniższym punkcie konstrukcji. Ponadto, zgodnie z ww. uzupełnieniem, w ok. km 33+970 zostanie wykonane przejście górne dla dużych zwierząt o minimalnej szerokości wynoszącej 35 m. Zgodnie z wyjaśnieniami przedstawionymi przez GDKKiA, powyższe skutkuje rezygnacją z realizacji dolnego przejścia dla średnich zwierząt w ok. km 33+500 na rzecz górnego przejścia dla dużych zwierząt w ok. km 33+970.

Uchylenie pkt III.3.7. lit. b, III.3.7. lit. e oraz III.3.7. lit. g i umorzenie postępowania organu pierwszej instancji w tym zakresie (kolejno w pkt 14, 15 i 16 niniejszej decyzji) podyktowane zostało zmianami parametrów proponowanych przepustów (wyjaśnione w akapicie powyżej). W uzupełnieniu z 4 października 2023 r. inwestor potwierdził, że istnieje techniczna możliwość powiększenia przepustów w ok. km 10+271, 19+752 oraz 25+350, tak aby mogły pełnić funkcje przejść dla średnich zwierząt.

W związku z wycinką drzew konieczną podczas realizacji przedsięwzięcia i związaną z nią utratą siedlisk dziuplaków, pkt IV decyzji RDOŚ w Bydgoszczy uległ modyfikacji (pkt 17 niniejszej decyzji) poprzez dodanie informacji o montażu budek lęgowych dla ptaków przed wykonaniem wycinki, w ilości zaproponowanej przez inwestora w Załączniku 1 do uzupełnienia z 12 lipca 2023 r., stanowiącym odpowiedź na wezwanie GDOŚ z 2 czerwca 2023 r., znak: DOOŚ-WDŚZIL.420.1.2023.KB.6. Jednocześnie zobligowano inwestora do corocznego czyszczenia i konserwacji budek w określonym terminie. Usuwanie starych gniazd z budek jest konieczne z uwagi na bezpieczeństwo ptaków, które będą korzystały ze skrzynek w kolejnym sezonie. Pozostawianie zawartości skrzynek mogłoby skutkować namnażaniem się bakterii, grzybów chorobotwórczych, pasożytów. Ponadto nawarstwianie się materiału mogłoby sprawić, że warstwy nakładane na siebie będą niebezpiecznie zbliżać się do otworu wlotowego, a to może ułatwiać drapieżnikom dostęp do jaj i piskląt. Mimo braku stwierdzeń zimowisk oraz kolonii rozrodczych nietoperzy w ramach prowadzonej inwentaryzacji na potrzeby raportu, biorąc pod uwagę wartości przyrodnicze usuwanego

drzewostanu, nie można wykluczyć możliwości stwierdzenia chiropterofauny w drzewach dziuplastych podczas kontroli zadrzewień przez nadzór przyrodniczy. Mając na uwadze możliwe zmiany w warunkach środowiskowych przed realizacją inwestycji, organ doprecyzował, by szacując ilość skrzynek dla ssaków zachować skalę min. 1:1, tak żeby za każde wycięte drzewo, wykorzystywane jako siedlisko, wykonać jedno zastępcze schronienie. Zgodnie z przedstawionym przez inwestora Załącznikiem 1 do uzupełnienia raportu z 12 lipca 2023 r. rozszerzono również przedmiotowy warunek o kompensacje za zniszczone siedliska gadów, wskazując ich przybliżoną lokalizację, liczbę oraz wymiary.

W ocenie organu odwoławczego warunek zawarty w pkt V.I. decyzji RDOŚ w Bydgoszczy (pkt 18 niniejszej decyzji), dotyczący nadzoru przyrodniczego, wymagał doprecyzowania. W trosce o profesjonalne prowadzenie prac budowlanych oraz działań minimalizujących i kompensujących, w skład nadzoru przyrodniczego muszą wchodzić specjaliści z zakresu: ornitologii, chiropterofauny, entomologii, herpetologii, ichtiologii i botaniki. W pkt 18 decyzji GDOŚ dodał także, że do zadań nadzoru będzie także należeć kontrola przeprowadzania kompensacji przyrodniczych, o których mowa w punkcie 7 niniejszej decyzji oraz, że skład nadzoru należy każdorazowo dostosowywać do aktualnie prowadzonych prac.

Rozpatrując przedmiotową sprawę organ odwoławczy w pkt 19 decyzji uznał za konieczne korektę oraz uzupełnienie pkt VII. decyzji RDOŚ w Bydgoszczy, dotyczącego obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 10 u.o.o.ś.

W pierwszej kolejności w zmodyfikowanym warunku wskazano na konieczność weryfikacji lokalizacji wybranych planowanych zbiorników retencyjnych, ze względu na modyfikację planowanych przejść dla zwierząt w pkt 13 niniejszej decyzji, tak aby zachowana została odpowiednia odległość zbiorników od najść na poszczególne przejścia.

W dokumentacji wskazano, że budowana droga ekspresowa będzie kolidować z linią energetyczną 400kV, wskazaną w uchwale nr XXIV/514/2016 Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w północnej i wschodniej części gminy Nakło nad Notecią jako dwutorowa, napowietrzna linia elektroenergetyczna o napięciu znamionowym 400 kV, stanowiąca inwestycję celu publicznego (relacji Bydgoszcz Zachód - Piła Krzewina). W miejscach kolizji, napowietrzna linia elektroenergetyczna, w pewnym zakresie, będzie wymagała przebudowy. W związku z powyższym, organ uznał za zasadne rozważenia zastosowania zabezpieczeń minimalizujących ryzyko kolizji awifauny z przebudowywanym odcinkiem w postaci znaczników typu FireFly.

Analiza ogólnodostępnych map wykazała, że w pobliżu przebiegu planowanej drogi ekspresowej znajdują się obniżenia terenu i zbiorniki, które mogą stanowić potencjalne siedliska dla płazów, a które nie zostały wykazane w wynikach inwentaryzacji przyrodniczej w raporcie. W Załączniku 1 do pisma z 12 lipca 2023 r., stanowiącego uzupełnienie raportu, wnioskodawca wskazał zbiorniki, które mogą stanowić potencjalne siedliska dla płazów w km ok.: 5+700 L (siedlisko A54), 7+700 L, 7+900 L (siedlisko A48), 8+100 P, 8+700 L, 9+100 L, 9+500 P, 14+500, 14+800 L, 15+000 L, 20+500, 21+100, 22+050, 23+800 (siedlisko A61), 23+900 L/P, 25+600 L, 27+500 P, 34+200 L, 34+350, i 36+600 P. Na etapie

inwentaryzacji przyrodniczej prowadzonej w latach 2018 i 2019 wskazane zbiorniki nie stanowiły siedlisk dla płazów, głównie z powodu trwającej suszy. Jednak w przypadku, gdy podczas realizacji przedsięwzięcia zbiorniki będą zasiedlone, niszczenie zbiorników zostanie przeprowadzone zgodnie z zapisami decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz zostaną wykonane siedliska zastępcze. Wszelkie prace zostaną przeprowadzone pod nadzorem herpetologicznym.

W punkcie 17 decyzji GDOS⁶ nałożył obowiązek kompensacji w przypadku zniszczenia siedlisk chiropterofauny. W związku z powyższym, aby efektywnie zaplanować rozmieszczenie i liczbę skrzynek rozrodczych, na etapie oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 10 u.o.o.ś. zostanie przeprowadzona weryfikacja powyższego. Ponadto zgodnie z sugestią Stowarzyszenia, organ uznał za zasadne przeprowadzenie oceny wpływu planowanego węzła Kruszyn na zachowanie ciągłości korytarza ekologicznego KPn-17A, a także zweryfikowanie liczby, lokalizacji oraz rozmieszczenia wskazanych w decyzji przejść dla średnich zwierząt, w oparciu o ponowną inwentaryzację występowania wilka oraz ssaków kopytnych, tak aby obiekty te były w pełni funkcjonalne dla dedykowanej grupy zwierząt oraz możliwe do realizacji z uwagi na uwarunkowania terenowe i możliwości techniczne planowanej inwestycji.

W pozostałym zakresie organ II instancji utrzymał decyzję RDOŚ w Bydgoszczy w mocy.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych w odwołaniu, GDOS⁶ przedstawia poniższe stanowisko.

Ad.1

Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 2 lit. a u.o.o.ś., raport zawiera m.in. opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, w tym elementów środowiska objętych ochroną na podstawie u.o.p. oraz korytarzy ekologicznych w rozumieniu tej ustawy. W oparciu o dane Zakładu Badania Ssaków PAN w Białowieży, w raporcie oraz w toku postępowania wyjaśniającego, przeprowadzonego przez organy obu instancji, zidentyfikowano wszystkie krajowe korytarze ekologiczne, w tym korytarze o randze paneuropejskiej. Zidentyfikowano również lokalne korytarze ekologiczne dużych, średnich i małych zwierząt oraz sezonowe szlaki migracji płazów i ptaków. Na podstawie powyższych danych przeanalizowano oddziaływania planowanego przedsięwzięcia w każdym z analizowanych wariantów na cele, spójność i integralność obszarów chronionych oraz na poszczególne korytarze ekologiczne. Analizy oddziaływania planowanej trasy S-10 na ochronę łączności ekologicznej zostały ujęte w raporcie w następujących lokalizacjach: TOM 3.1 - załączniki graficzne rys. 9.1-4 *korytarze ekologiczne*, Rozdział 3.10. *Elementy środowiska objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz korytarze ekologiczne w rozumieniu tej ustawy*, Rozdział 3.11. *Obszary Natura 2000*, Rozdział 8.1.8. *Wpływ inwestycji na elementy środowiska objęte ochroną*, Rozdział 8.2.7. *Wpływ inwestycji na faunę i florę*, Rozdział 8.2.9. *Wpływ inwestycji na obszary Natura 2000*, Rozdział 9.5. *Formy ochrony przyrody, o których*

mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, Rozdział 12.6.7. Przejścia dla zwierząt, Rozdział 21. Analiza wielokryterialna. Wobec powyższego, organ odwoławczy nie zgadza się z twierdzeniem odwołującego, dotyczącym wadliwości raportu w zakresie analizy oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na sieć korytarzy ekologicznych i ochronę łączności ekologicznej.

Odnosząc się do zarzutów Stowarzyszenia należy stwierdzić, że przedsięwzięcie nie narusza paneuropejskich korytarzy ekologicznych. Zgodnie z opracowaniem Jędrzejewski i in. 2011, w Polsce wyróżnia się siedem głównych korytarzy krajowych, które stanowią odcinki korytarzy paneuropejskich, a ich rolą jest zapewnienie łączności ekologicznej w skali kraju i kontynentu. Planowane przedsięwzięcie przebiega przy granicy Korytarza Północnego (KPn-17A oraz KPn-17B) oraz Północno-Centralnego (GKPnC-17).

Korytarz Północny (KPn) łączy Puszcę Augustowską, Knyszyńską i Białowieską z doliną Biebrzy, Puszcą Piską, lasami Napiwodzko-Ramuckimi i Pojezierzem Iławskim. Przebiega przez dolinę Wisły do Borów Tucholskich, Pojezierza Kaszubskiego, Puszczy Koszalińskiej, Goleniowskiej i Wkrzańskiej. Przechodząc przez Lasy Krajeńskie i Wałęckie, łączy się także z Lasami Drawskimi, a następnie dochodzi przez Puszcę Gorzowską do Cedyńskiego Parku Krajobrazowego.

Korytarz Północno-Centralny (KPnC) rozpoczyna się w Puszczy Białowieskiej, przechodzi przez Lasy Mielnickie, dolinę Bugu, Puszcę Białą, gdzie rozdziela się na dwa główne odgałęzienia - jedno prowadzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcę Kurpiowską i Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy, a drugie dochodzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcę Kampinoską i dolinę Wisły, skąd przez Puszcę Bydgoską, Lasy Sarbskie, Puszcę Notecką i Lasy Lubuskie dochodzi do Parku Narodowego Ujście Warty.

Wybrany do realizacji wariant drogi ekspresowej S10 ma równoleżnikowy przebieg i nie przecina korytarzy Dolina Noteci (GKPnC-17) oraz Krajna (KPn-17B). Jedynie na niewielkim odcinku między ok. km 34+725-36+960 oraz 37+725-39+938 trasa S10 przecina korytarz Bory Tucholskie – Dolina Noteci (KPn-17A). W celu zachowania drożności korytarza KPn-17A zostało zaprojektowane przejście dolne dla dużych zwierząt ok. km 38+252,15 zintegrowane z ciekim Flis, którego minimalna wysokość w najniższym punkcie konstrukcji będzie wynosić 5 m, zaś półki przełazowe po obu stronach cieku będą miały po 15 m szerokości (pkt III.3.6. lit. g decyzji RDOŚ w Bydgoszczy). Ponadto, GDOŚ ponownie przeanalizował wyniki inwentaryzacji przyrodniczej, uwarunkowania terenowe oraz wyjaśnienia GDDKiA, w wyniku czego w decyzji nałożył obowiązek wybudowania górnego przejścia dla dużych zwierząt o minimalnej szerokości 35 m w ok. km 33+970. Przejście zlokalizowane będzie w odległości ok. 700 m od granicy korytarza ekologicznego Bory Tucholskie – Dolina Noteci KPn-17A. Lokalizacja przejścia dla zwierząt w tak bliskim sąsiedztwie korytarza ekologicznego, pozwoli na zwiększenie jego drożności oraz pozwoli na zachowanie tras migracyjnych fauny, w tym chronionego gatunku wilka. Zgodnie z powyższym, zagrożenia dla funkcji głównych krajowych korytarzy ekologicznych KPn-17A oraz KPn-17B nie występują.

Należy także podkreślić, że ryzyko kolizji pojazdów ze zwierzętami jest wykluczone poprzez obowiązek obustronnego, szczelnego wygradzenia trasy ekspresowej siatką stalową o

minimalnej wysokości 240 cm n.p.t., wkopanej na głębokość nie mniejszą niż 50 cm. W związku z tym, twierdzenie odwołującego o zwiększeniu śmiertelności wilków na jezdni w wyniku budowy przedmiotowej trasy ekspresowej jest nieprawdziwe.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez GDDKiA na potrzeby przygotowania raportu nie tylko wykonano terenową inwentaryzację przyrodniczą (Załącznik 07 raportu), ale także przeanalizowano materiały archiwalne, publiczne bazy danych oraz przeprowadzono wywiady z lokalnymi środowiskami gospodarującymi zasobami przyrodniczymi przedmiotowego terenu. Ogólnodostępne opracowania analizowanego obszaru wskazują, że jest to rejon w zasięgu siedlisk dużych ssaków, w tym wilka i łośa. Z kolei przeprowadzone szczegółowe badania terenowe posłużyły do weryfikacji tych informacji w zakresie znaczenia analizowanych siedlisk dla populacji poszczególnych gatunków zwierząt.

Z materiałów Stowarzyszenia dla Natury „WILK” wynika, że w analizowanym obszarze wilk występuje głównie na południe od linii Wisły i Noteci, czyli w lasach Puszczy Bydgoskiej i lasach położonych na południe od Kanału Bydgoskiego i rzeki Noteć. Przy bydgoskim odcinku projektowanej drogi S10 (Nadleśnictwo Żołędowo), między 30 a 40 kilometrem przedsięwzięcia (wariant błękitny) wilk praktycznie nie występuje. Granica zasięgu wilka przebiega niemal dokładnie między Łakami Nadnoteckimi a położonymi na południe od nich Lasami Łochowskimi. Realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska pilotażowy monitoring wilka i rysia w Polsce potwierdza powyższe ustalenia. Występowanie wilka zostało wykazane w lasach nadnoteckich (kwadrat o boku 10 km obejmuje łąki nadnoteckie i leżące za nimi Lasy Łochowskie). Natomiast Las Koronowski i mniejsze zalesienia Kruszyna, na zachód od niego (na północ od projektowanej drogi w rejonie węzła Bydgoszcz Zachód) nie zostały wskazane jako regularnie wykorzystywane siedliska wilka. Należy zauważyć, że podobny rozkład wykorzystywanych siedlisk wykazuje łoś (Atlas Ssaków Polskich). Gatunek jest stwierdzany na rozlewiskach Noteci oraz Brdy i jej dopływów, poza miejscami, gdzie dolina rzeki została zabudowana osiedlami Bydgoszczy.

Przeprowadzona całoroczna inwentaryzacja terenowa, wykonana na potrzeby planowanego przedsięwzięcia wykazała pojedyncze stwierdzenia kluczowych gatunków ssaków. W trakcie jednej z zimowych kontroli odnaleziono w pobliżu buforu, w okolicy Anielin (przy dolinie Noteci) truchło jelenia, które mogło zostać wcześniej ogryzione przez wilka, jednak z uwagi na świeży opad śniegu, nie odnaleziono żadnych tropów. Obserwacja padliny jelenia w sytuacji, w której nie odnaleziono tropów, nie jest zatem jednoznaczna ze stwierdzeniem obecności wilka na danym obszarze. W odniesieniu do łośa stwierdzono ślady w dolinie rzeki Orli i w pobliskiej Dolinie Noteci oraz dwukrotnie zaobserwowano łośa w okolicy stawów w Samostrzelu (przy dolinie Noteci).

Podobną wiedzę o lokalnych populacjach wilka i łośa dostarczyła korespondencja z nadleśnictwami Szubin i Żołędowo. Według informacji przekazanych przez nadleśnictwa zarówno wilk, jak i łoś notowane są głównie w zachodniej części planowanej trasy, na zachód od Nakła nad Notecią. Tu ich siedliska związane są z nadnoteckimi łąkami i lasami leśnictwa Borek, a lokalne szlaki migracji powiązane są z rzeką Orlą i Kamionką. Rejon Bydgoszczy i korytarza KPn-17A nie został wskazywany jako istotne lub stałe siedlisko bytowania tych gatunków.

Podsumowując powyższe informacje, korytarz ekologiczny KPn-17A jako całość znajduje się w zasięgu siedlisk wilka oraz miejscami łośa. Jednak jego część tworzona przez Las Koronowski, znajdująca się pomiędzy miastem Bydgoszczą a pętlą drogi S5 oraz mniejsze zalesienia Kruszyna (na zachód od niego) nie pełnią obecnie kluczowej roli ani jako stałe siedlisko bytowania, ani jako korytarz regularnych migracji wspomnianych gatunków.

Obecność pozostałych gatunków dużych i średnich ssaków w otoczeniu projektowanej drogi S10 została potwierdzona na podstawie wykonanej inwentaryzacji przyrodniczej oraz danych pozyskanych z Obwodów Łowieckich. Obserwacje terenowe wykazały obecność zwierząt średnich (sarna i dzik) oraz małych (zając, lis, borsuk), zaś stwierdzenia dużych zwierząt (jeleń) były pojedyncze.

Zgromadzone dane, o których mowa powyżej, pozwoliły na ustalenie preferowanych szlaków migracji zwierząt. Należy jednak pamiętać, że lokalne populacje w celu korzystania z arealu osobniczego w krajobrazie rolniczym często poruszają się całą dostępną przestrzenią, nie wybierając konkretnych tras migracji. Uwzględniając wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji fauny oraz mając na uwadze uwarunkowania terenowe, planowane rozwiązania drogowe (lokalizacja węzłów, MOP-ów, odcinków oświetlonych, cechy niwelety), jak i zagospodarowanie terenów przydrożnych (w szczególności bliskość istniejącej zabudowy, plany rozwoju poszczególnych gmin), wskazano lokalizacje planowanych do realizacji przejść dla zwierząt. W związku z powyższym, nie można zgodzić się z twierdzeniem Stowarzyszenia, że przejścia dla zwierząt są projektowane w sposób uznaniowy. Co więcej, wyjaśnienia przedstawione przez GDDKiA w toku postępowania odwoławczego doprowadziły do zwiększenia liczby przejść dla średnich i dużych zwierząt. W niniejszej decyzji GDOŚ nałożył obowiązek wykonania następujących przejść: w ok. km 10+271, 19+752 i 25+350 przejścia dolne dla średnich zwierząt o wysokości minimalnej 2,5 m oraz w ok. km 33+970 przejście górne dla dużych zwierząt o szerokości minimalnej 35 m.

Odpowiadając na twierdzenie Stowarzyszenia dotyczące zwiększenia śmiertelności wilka w wyniku realizacji przedsięwzięcia, GDOŚ ponownie wskazuje, iż cała trasa zostanie obustronnie wygrodzona siatkami drogowymi, zaś jej przekroczenie przez zwierzęta będzie możliwe tylko na dostosowanych, bezpiecznych przejściach dla zwierząt. Dlatego ani wilk, ani inne gatunki ssaków nie są zagrożone kolizjami z pojazdami.

Odnosząc się w tym miejscu do twierdzenia Stowarzyszenia, zgodnie z którym nie wykonano analizy i oceny stanu zachowania i perspektyw utrzymania łączności ekologicznej w granicach przecinanego przez drogę S-10 korytarza ekologicznego KPn-17A – skutek rozwoju zabudowy aglomeracji Bydgoszczy i budowy drogi S-5 na odcinku Bydgoszcz – Nowe Marzy, GDOŚ wskazuje, iż nie sposób zgodzić się z powyższym. W rozdziale 3.10 raportu oraz w wyjaśnieniach składanych do RDOŚ w Bydgoszczy dokonano analizy zagospodarowania rejonu korytarza ekologicznego KPn-17A w kontekście możliwości zlokalizowania w nim przejść dla zwierząt i późniejszej ich funkcjonalności. Istniejące zagospodarowanie gminy wpływa negatywnie na aktualną funkcjonalność korytarza ekologicznego KPn-17A dla gatunków dużych zwierząt. Pętla drogi S-5 stanowi granicę zwartych kompleksów leśnych wchodzących w skład tego korytarza ekologicznego, a istniejąca droga DK10 stanowi granicę ostatnich, mniejszych już lasów i zadrzewień Kruszyna, powiązanych ze zwartym kompleksem leśnym. Istniejąca droga DK10 i linia

kolejowa nr 18 stanowi jednocześnie granicę bardzo odmiennych siedlisk przyrodniczych - wysokich lasów z dominacją siedlisk borowych od północy i otwartych, wilgotnych łąk od południa. To bardzo odmienne nisze ekologiczne, przekraczające zwykle zakres tolerancji ekologicznej pojedynczych gatunków. Zwracając uwagę na zagospodarowanie terenów w rejonie południowej części korytarza KPn-17A, za kluczowe należy uznać samą bliskość miasta Bydgoszcz i zwiększoną obecność człowieka w lasach otaczających miasto. Znaczenie ma także postępujący rozwój innych jednostek osadniczych na zachód od Bydgoszczy, wzdłuż istniejącej DK10 - Pawłówek, Kruszyn. Odstraszający dla zwierząt charakter ma także wspomniana już obecność krajowej linii kolejowej, dróg krajowych i węzła Bydgoszcz Zachód.

Odmienność ekologiczna i istniejące bariery techniczne sprawiają, że korytarz KPn-17A (Bory Tucholskie - Dolina Noteci) na granicy z korytarzem KPnC-17 (Dolina Noteci) nie jest masowo wykorzystywany podczas migracji rzadkich gatunków zwierząt. Mając jednak na uwadze potrzebę zachowania drożności korytarza ekologicznego, w ramach niniejszego przedsięwzięcia, planowane jest wykonanie dwóch przejść dla dużych zwierząt: przejścia górnego o minimalnej szerokości 35 m w ok. km 33+970 oraz most nad ciekim Flis o minimalnej wysokości przejścia 5 m w ok. km 38+252,15.

Mając na uwadze powyższe, a także punkty niniejszej decyzji, reformujące warunki minimalizujące oddziaływanie przedsięwzięcia na sieć korytarzy ekologicznych oraz mające na celu ochronę łączności ekologicznej, stawiane zarzuty nie zasługują na uwzględnienie.

Ad. 2

Odpowiadając na zarzut naruszenia art. 33 ust. 1 pkt 3 u.o.p. w zw. z art. 34 ust. 1 u.o.p., poprzez brak właściwej analizy znaczącego, negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040, a w konsekwencji wydanie decyzji, która dopuszcza ponadnormatywny wpływ na integralność obszarów Natura 2000, organ wskazuje, iż planowane przedsięwzięcie nie wpływa na cele ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040 i możliwość ich osiągnięcia. Odpowiednia analizę, z uwzględnieniem tymczasowych celów ochrony (tabela 599 raportu), przeprowadzono w rozdziale 8.1.7, 8.1.9, 8.2.9, 8.3 oraz 8.4 raportu.

Połączenie istniejącej drogi z projektowaną trasą S-10, poprzez istniejący węzeł Wyrzysk, było powodem szerokich analiz projektowych. W ich wyniku nastąpiła istotna modyfikacja projektu, mająca na celu maksymalne ograniczenie kolizji z terenem obszaru PLH300040 Dolina Łobżonki. Cel ten został w wielu wariantach, w tym w preferowanym wariantcie błękitnym, osiągnięty. Granicę obszaru PLH300040 przekracza nieznacznie tylko jedna łącznica węzła. Jednakże przeprowadzona inwentaryzacja flory wykazała, że w granicach niewielkiej, pozostałej po optymalizacjach kolizji, nie znajdują się siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony obszaru, ani stanowiska gatunków chronionych będących przedmiotem ochrony obszaru.

Planowane przedsięwzięcie, podobnie jak istniejąca droga i istniejący węzeł, leży przy granicy obszaru Natura 2000 Dolina Łobżonki. Jednocześnie należy podkreślić, że przeprowadzona ocena oddziaływania na obszar Natura 2000 wykluczyła naruszenie jego integralności oraz spójności sieci obszarów Natura 2000, znajdujących się w rejonie projektowanej trasy.

Wobec powyższego, stawiany zarzut nie zasługuje na uwzględnienie.

Ad. 3 i 4

GDOŚ wskazuje, że zakres raportu podyktowany jest wymaganiami określonymi w art. 66 ust. 1 u.o.o.ś. Analizy przeprowadzone na etapie sporządzania dokumentacji środowiskowej, umożliwiły ocenę wpływu przedsięwzięcia na elementy środowiska przyrodniczego, w tym m.in. gatunki, siedliska przyrodnicze, bioróżnorodność i korytarze migracyjne. Organ pierwszej instancji, dokonując oceny w zakresie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, podjął właściwe czynności mające na celu dokładne wyjaśnienie stanu faktycznego oraz załatwienie sprawy, a także zebrał i rozpatrzył cały materiał dowodowy. W przypadku niejasności lub braków w dokumentacji, wezwał wnioskodawcę o dodatkowe wyjaśnienia i uszczegółowienia. Powyższe potwierdzają liczne wyjaśnienia złożone w toku postępowania, będące wynikiem wnikliwości organu prowadzącego postępowanie, jak i organów opiniujących, co wskazuje na przeprowadzone przez organy szczegółowej analizy zgromadzonego materiału dowodowego.

Organ odwoławczy po przeanalizowaniu dokumentacji zebranej na etapie postępowania organu pierwszej instancji, treści odwołania oraz stanowiska wnioskodawcy z lutego 2023 r., w świetle nowych informacji, uznał za zasadne wezwanie go do złożenia wyjaśnień w zakresie zebranego wcześniej materiału dowodowego. Inwestor przedstawił swoje wyjaśnienia w aneksie z czerwca 2023 r., lipca 2023 r. oraz października 2023 r., co zostało uwzględnione przy formułowaniu rozstrzygnięcia sprawy.

W związku z powyższym bezsprzecznie należy uznać, że organy wykazały się należyłą wnikliwością, a materiał dowodowy został zebrany w sposób wyczerpujący i zawiera wszelkie niezbędne elementy wskazane w przepisach u.o.o.ś oraz jest wystarczający do ustalenia środowiskowych uwarunkowań realizacji planowanego przedsięwzięcia, wobec czego nie sposób zgodzić się ze stawianym zarzutem, bowiem nie znajduje on potwierdzenia w aktach sprawy.

Ad. 5

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 108 § 1 k.p.a. oraz twierdzenia skarżącego, zgodnie z którym organ nie dokonał analizy zasadności nadania rygoru natychmiastowej wykonalności, a w przedmiotowej sprawie nie zaistniały okoliczności związane z interesem społecznym oraz ważnym interesem strony, GDOŚ wskazuje, iż powyższy zarzut nie zasługuje na uwzględnienie oraz wyjaśnia.

Zgodnie z brzmieniem ww. przepisu, decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. Jak słusznie wskazują skarżący, nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności dotyczy sytuacji wyjątkowej, a wymienione w art. 108 § 1 k.p.a. przesłanki muszą zaistnieć w sposób realny, a nie hipotetyczny (por. wyrok WSA w Kielcach z 24 stycznia 2019 r., sygn. akt: II SA/Ke 612/18). Rygor może być nadany decyzji tylko w sytuacji, gdy jest to niezbędne

dla ochrony wartości wskazanych w art. 108 § 1 k.p.a. Każda sprawa wymaga jednak indywidualnego podejścia, zaś automatyzm działań we wszystkich przypadkach jest wykluczony (por. wyrok NSA z 8 maja 2012 r., sygn. akt: I OSK 1892/11).

Niezbędność jest przesłanką wspólną dla wszystkich przypadków nadania decyzji rygoru, wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a., a okoliczność jej zaistnienia musi być jednoznacznie wykazana. Zdaniem skarżącego decyzja z 29 listopada 2022 r. nie spełnia przesłanek koniecznych do opatrzenia jej rygiorem natychmiastowej wykonalności. Podstawą do nałożenia na przedmiotową decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach rygoru był inny interes społeczny oraz wyjątkowo ważny interes strony. Podkreślenia przy tym wymaga, iż norma prawna określona w art. 108 § 1 k.p.a. nie wymaga jednoczesnego spełnienia wszystkich kryteriów wymienionych w tym przepisie. Spełnienie co najmniej jednego z nich daje organowi podstawę prawną do przyznania uprawnień wynikających z tego instrumentu prawnego (przy współzaistnieniu przesłanki generalnej, tj. niezbędności).

Wiodącym przedsięwzięciem objętym wnioskiem jest budowa drogi publicznej klasy ekspresowej. Ślad planowanej drogi ekspresowej S-10 jest wyznaczony istniejącym przybliżonym, lecz nieidentycznym śladem drogi krajowej nr 10. Oznacza to, że przedsięwzięcie ma na celu przejęcie ruchu z drogi o niższej klasie, na drogę o wyższej klasie. Realizowane przedsięwzięcie jest częścią większego zamierzenia inwestycyjnego. W uzupełnieniu wniosku o nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności, wskazano na interes społeczny, związany z wyprowadzeniem ruchu tranzytowego poza miejscowości: Sadki, Nakło nad Notecią i Ślesin, co spowoduje wzrost bezpieczeństwa dla uczestników ruchu oraz mieszkańców, stanowiąc jednocześnie odpowiedź na liczne skargi i wnioski lokalnych władz. Zrealizowanie przedsięwzięcia jest także oczekiwane społecznie.

Odnosząc się do przesłanki wyjątkowo ważnego interesu strony wnioskodawca wskazał ryzyko zaniechania prac realizacyjnych, które może być wynikiem przedłużających się procedur administracyjnych, a co za tym idzie utratą znacznych środków przewidzianych na realizację zamierzenia. Dodatkowo podkreślono, że droga krajowa nr 10 granica państwa - Lubieszyn - Szczecin - Stargard - Wałcz - Piła - Pawłówek - Białe Błota - Wypaleniska - Przyłubie - Toruń - Lipno - Sierpc - Drobin - Płońsk, stanowi ważne połączenie regionu kujawsko-pomorskiego z zachodnią i centralną częścią kraju (w tym ze stolicą) i jest jedną z najbardziej obciążonych ruchem samochodowym drogą w województwie kujawsko-pomorskim. Średniodobowy ruch samochodowy w ciągu istniejącego przebiegu drogi krajowej nr 10, na odcinku Pawłówek - Węzeł Bydgoszcz Błonie, wyniósł 14426 pojazdów na dobę, przy prawie 22% udziale samochodów ciężarowych. Na tym odcinku droga przejmuje funkcje zarówno drogi dla ruchu tranzytowego, jak i lokalnego. Ruch pieszych i lokalny pojazdów odbywa się w ciągu trasy oraz poprzecznie. Na istniejącej drodze dochodzi do licznych wypadków i kolizji. W celu ochrony zdrowia i życia ludzkiego zachodzi konieczność przyspieszenia procesu inwestycyjnego, gdyż wyłącznie realizacja zadania poprawi stan bezpieczeństwa ruchu na odcinku od Wyrzyska do Bydgoszczy.

Równocześnie podkreślono, że rygor natychmiastowej wykonalności pozwoli na realizację zadania w możliwie zbliżonym terminie z budową drogi ekspresowej S-10 Bydgoszcz - Toruń. Dzięki temu okres niekorzystnych oddziaływań dla mieszkańców, związanych z budową trasy, przede wszystkim hałasu, wibracji, objazdów drogowych, wydłużenia czasu przejazdu, szczególnie dla ruchu tranzytowego, będzie skrócony.

Organ pierwszej instancji, mając na uwadze strategiczny charakter planowanego przedsięwzięcia z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, a także poprawy łączności komunikacyjnej pomiędzy regionami, przychylił się do wniosku o nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

W ocenie GDOŚ realizacja przedsięwzięcia w omawianym zakresie przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego ze względu na wymagania prawne co do parametrów jakie są wymagane dla dróg tej klasy (np. zjazdy bezkolizyjne, zwiększona odległość pomiędzy zjazdami, rozdzielenie jezdni w obu kierunkach, konieczność wybudowania pasa awaryjnego i zwiększona szerokość pobocza). Planowane przedsięwzięcie przyczyni się również do zwiększenia przepustowości drogi i zwiększenia dopuszczanej prędkości co usprawni transport osób i towarów, tym samym skracając ich czas podróży. Bezpośrednio skorzystają na tym uczestnicy ruchu drogowego, natomiast pośrednio całe społeczeństwo, ze względu chociażby na zmniejszenie ruchu samochodów przede wszystkim na drogach krajowych i wojewódzkich, co spowoduje oddalenie źródeł presji związanej z hałasem i zanieczyszczeniami powietrza od gęstej zabudowy mieszkaniowej. Tym samym budowa drogi ekspresowej jako podejmowana w interesie ogółu, a nie wyłącznie wnioskodawcy, spełnia definicję innego interesu społecznego, o którym mowa w art. 108 § 1 k.p.a. Należy mieć również na uwadze, że zgodnie z art. 19 ust. 2 pkt 1 oraz art. 20 pkt 1, pkt 2 i pkt 3 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 645, ze zm.), GDDKiA pełni funkcje inwestora opracowującego i realizującego plany budowy dróg. Na uwagę zasługuje również fakt, że GDDKiA jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach dróg krajowych, a co za tym idzie wnioskodawca motywowany uchwałą nr 253/2022 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Rządowy Program Budowy Dróg Krajowych do 2030 r. (z perspektywą do 2033 r.) jest zobowiązany do dołożenia wszelkich możliwych starań, umożliwiających zakończenie realizacji wyznaczonych mu celów i zrealizowania przedsięwzięcia w wyznaczonym do tego budżecie i czasie. Tym samym, przedmiotowe zamierzenie inwestycyjne stanowi inwestycję celu publicznego, co świadczy o jego szczególnym charakterze z punktu widzenia ogółu, określonego w art. 108 § 1 k.p.a. mianem innego interesu społecznego (por. wyrok WSA w Krakowie z 20 grudnia 2012 r., sygn. akt: II SA/Kr 1535/12). Realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia wpisuje się zatem bez wątpienia w katalog działań podejmowanych w interesie społecznym, przedkładanym nad interes indywidualny pojedynczych stron postępowania. Mając powyższe na uwadze, a także uwzględniając fakt, że wnioskodawca działa w interesie społecznym, należy stwierdzić, że posiada on wyjątkowo ważny interes strony. Ponadto realizacja planowanej drogi jest

dofinansowana ze środków unijnych, co wspiera argumentację w zakresie innego interesu społecznego. W ocenie GDOŚ przesłanka generalna do nałożenia rygoru, tj. niezbędność, także zaistniała zarówno względem innego interesu społecznego (konieczność wykorzystania do określonego terminu środków unijnych, konieczność realizacji planowanej drogi w założonym i przyjętym odpowiednimi dokumentami statutowymi harmonogramie), jak i wyjątkowo ważnego interesu strony (konieczność realizacji wyznaczonych zadań w wyznaczonym przez rząd i Skarb Państwa czasie).

W związku z powyższym, a także po ponownej analizie argumentacji wnioskodawcy uzasadniającej nadanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach rygoru natychmiastowej wykonalności oraz z uwagi na to, iż do jego nadania jest niezbędne wystąpienie co najmniej jednej przesłanki wskazanej w art. 108 § 1 k.p.a. (wraz z zaistnieniem stanu nagłej konieczności administracyjnej) GDOŚ stwierdza, że została spełniona przesłanka uprawniająca RDOŚ w Bydgoszczy do nadania rygoru natychmiastowej wykonalności, co czyni zarzut odnośnie braku spełnienia przesłanek określonych powyższym przepisem niezasadnym.

Odnosząc się natomiast do wniosku Stowarzyszenia o uchylenie decyzji w zakresie pkt VIII, nadającego decyzji rygor natychmiastowej wykonalności lub alternatywnie o wstrzymanie jej wykonania na podstawie art. 86e u.o.o.ś., organ wskazuje, iż postanowieniem z 25 sierpnia 2023 r., znak: DOOŚ-WDŚZIL.420.1.2023.KB/BS.9, rozpatrzył omawiany wniosek, odmawiając wstrzymania natychmiastowego wykonania skarżonej decyzji. Wyjaśnienia wymaga, iż ewentualne uchylenie rygoru natychmiastowej wykonalności w decyzji kończącej postępowanie odwoławcze byłoby bezprzedmiotowe, gdyż jest to decyzja ostateczna, podlegająca wykonaniu. Z kolei instytucja rygoru natychmiastowej wykonalności, w przypadku jej zastosowania przez organ pierwszej instancji, ma zastosowanie do decyzji nieostatecznych i obowiązuje do czasu uzyskania przez decyzję przymiotu ostateczności.

W zakresie wniosku Stowarzyszenia dotyczącego modyfikacji pkt. III.3.6. skarżonej decyzji (uzupełnienie listy planowanych przejść dla zwierząt) oraz nałożenia dodatkowych obowiązków określających zakres raportu w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko, mając na uwadze dokonane analizy, stanowisko przedstawione w odwołaniu oraz uzupełnieniach inwestora, organ drugiej instancji wyjaśnia, co następuje.

W kwestii zasadności budowy przejścia dla dużych zwierząt MS/PZDd-03_38.2 w km 38+252,15, GDOŚ informuje, iż analiza uwarunkowań przyrodniczych oraz zagospodarowania terenu w okolicy cieką Flis nie wykluczyła możliwości budowy funkcjonalnego przejścia dla zwierząt. Zabudowa wzdłuż doliny cieką jest jednym z najniższych na tym odcinku projektowanej drogi – pojedyncze, rozproszone zabudowania pojawiają się dopiero w okolicy linii kolejowej i nie stanowią bariery dla zwierząt. Most w ciągu trasy S-10 nad cieką Flis zintegrowany z przejściem dla dużych zwierząt w ok. km 38+252,15 został wyznaczony w miejscu optymalnym dla lokalnych warunków. Przejście zostało oparte na wyróżnialnej strukturze geograficznej jakim jest dolina cieką Flis, integrującej tereny leśne na północy z terenami łąkowymi na południu, zapewniając drożność

korytarza ekologicznego KPn-17A. W związku z powyższym, lokalizacja omawianego przejścia nie jest obciążona wadami, jakie sugeruje Stowarzyszenie.

Odnośnie dodatkowego przejścia dla dużych zwierząt (o priorytetowym znaczeniu dla zachowania krajowego korytarza ekologicznego dużych ssaków KPn-17A) w ok km 35+200-800 w formie estakady (wysokość min. 5,0 m) w rozległym obniżeniu terenu lub alternatywnie górnego przejścia dla dużych zwierząt w ok km 34+900-35+000 o szerokości min. 50,0 m, organ wyjaśnia, że wskazany przez Stowarzyszenie kilometr proponowanych przejść dla zwierząt (km 34+900-35+000 dla przejścia górnego lub 35+200-35+800 dla estakady) w obu przypadkach znajduje się w zasięgu oddziaływania węzła Kruszyn. Już na etapie postępowania prowadzonego przez RDOŚ w Bydgoszczy rozważano możliwość i konsekwencje przesunięcia węzła Kruszyn w kierunku zachodnim poza obszar zbiorowisk leśnych oraz lokalizację w ok. km 34+700 - 35+000 przejścia dla dużych zwierząt w ciągu zbiorowisk leśnych. Jednakże sama pobliska obecność węzła i wynikająca z tego potrzeba budowy łącznic, pasów włączania/wyłączania, dróg dojazdowych i oświetlenia drogowego była powodem braku możliwości zlokalizowania wartościowego i funkcjonalnego przejścia dla dużych zwierząt w omawianym obszarze.

Z kolei w kwestii dodatkowego przejścia górnego dla średnich zwierząt w ok. km 39+500-550 o szerokości min. 30,0 m (o istotnym znaczeniu dla zachowania ciągłości korytarza KPn-17A), organ odwoławczy podkreśla, że wskazywany przez odwołującego rejon km 39+500-550 znajduje się pomiędzy planowanymi wielkopowierzchniowymi terenami inwestycyjnymi, a istniejącym już węzłem Bydgoszcz Zachód, do którego przedmiotowa droga zostanie włączona. We wskazanej lokalizacji, w obrębie lasu znajdują się już infrastruktura drogowa: łącznice węzła, pasy włączania/wyłączania i oświetlenie drogowe. Omawiany odcinek drogi oprócz dwujezdniowej drogi głównej posiada dodatkową jezdnię dla obsługi przyległych działek oraz na całej długości jest oświetlony, łącznie trzema rzędami lamp drogowych. Ponadto, za lasem leżącym między drogą S-10 a linią kolejową, przy ulicy Nad Torem, rozwija się zwarta zabudowa jednorodzinna, wśród której można znaleźć średniej wielkości zakłady produkcyjne i obiekty sportowo-rekreacyjne. Dodać należy, że końcowy odcinek trasy S-10, który nie wchodzi w zakres przedmiotowego przedsięwzięcia zostanie docelowo połączony z istniejącym węzłem Bydgoszcz Zachód (S-5, S-10, DK25, DK80). W związku z powyższym, pozostałe na omawianym odcinku zadrzewienia straciły znaczenie jako w pełni funkcjonalny korytarz ekologiczny, którym masowo migrują zwierzęta. Mając na uwadze obecne, ale także przyszłe zagospodarowanie terenu, niewskazane jest lokalizowanie przejścia dla dużych i średnich zwierząt w omawianej lokalizacji. Jednakże GDOŚ podkreśla, że drożność korytarza KPn-17A została zabezpieczona poprzez nałożenie obowiązku lokalizacji przejścia dolnego dla dużych zwierząt w ok. km 38+252,15.

Odnosząc się do postulatów budowy dodatkowych przejść dla średnich zwierząt, wyjaśnienia wymaga, iż w toku postępowania organu drugiej instancji zostały przeanalizowane wskazane przez Stowarzyszenie odcinki drogi w kontekście lokalizacji dodatkowych przejść dla średnich zwierząt. Mając na uwadze, że w krajobrazie rolniczym lokalne populacje w celu korzystania z arealu osobniczego często poruszają się całą dostępną przestrzenią, bez wybierania konkretnych tras migracji oraz uwzględniając planowane rozwiązania drogowe (lokalizacja węzłów, MOP-ów, odcinków oświetlonych, cechy

niwelety), jak i zagospodarowanie terenów przydrożnych (w szczególności bliskość istniejącej zabudowy, plany rozwoju poszczególnych gmin), wskazano lokalizację przejść dla zwierząt. GDOŚ uznał za najbardziej efektywne rozwiązanie zmianę parametrów wybranych uprzednio przepustów tak, aby mogły służyć jako przejścia dolne dla średnich zwierząt. W związku z powyższym, w ok. km:10+271, 19+752 oraz 25+350 w niniejszej decyzji został nałożony obowiązek wykonania przejść dolnych o minimalnej wysokości w najniższym punkcie konstrukcji wynoszącej 3,5 m. Co więcej, w ok. km 33+970 zostanie wykonane przejście górne dla dużych zwierząt o szerokości minimalnej 35 m.

Odnosząc się z kolei do postulatu nałożenia dodatkowych obowiązków określających zakres raportu w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 10 u.o.o.ś. (ponowna oceny oddziaływania na środowisko), GDOŚ zaznacza, że podczas przeprowadzania ponownej oceny oddziaływania na środowisko należy przedłożyć raport (zgodnie z art. 88 pkt 5 u.o.o.ś.). Niemniej przy określaniu w niniejszej decyzji zakresu ponownej oceny oddziaływania na środowisko została uwzględniona sugestia Stowarzyszenia. W modyfikowanym pkt VII.12 nałożono obowiązek weryfikacji liczby i rozmieszczenia przejść dla średnich zwierząt, natomiast w pkt VII.13 nakazano weryfikację wpływu planowanego węzła Kruszyn na zachowanie ciągłości korytarza ekologicznego KPn-17A.

Podsumowując, organ odwoławczy, na podstawie analizy zgromadzonego materiału dowodowego rozpatrzył sprawę w pełnym zakresie, co do okoliczności faktycznych i prawnych. Mając na uwadze argumenty przedstawione w powyższym uzasadnieniu, a także po wnikliwym zbadaniu poprawności postępowania przeprowadzonego przez organ pierwszej instancji, GDOŚ uchylił punkty: I, III.2.1. lit. d, III.2.2, III.2.12., III.2.18., III.2.24., III.3.3., III.3.6., IV., V.1., VII. i w tym zakresie orzekł co do istoty sprawy, a ponadto uchylił punkty: III.2.13., III.2.25., III.2.26., III.2.27., III.2.28., III.3.7. lit. b, e, g ww. decyzji i w tym zakresie umorzył postępowanie organu pierwszej instancji. W pozostałej części, po stwierdzeniu braku uchybień i naruszeń prawa, organ odwoławczy utrzymał ww. decyzję w mocy.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

- niniejsza decyzja jest ostateczna w administracyjnym toku instancji. Na decyzję, zgodnie z art. 50 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 1634, ze zm.), dalej p.p.s.a., służy skarga wnoszona na piśmie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, za pośrednictwem GDOŚ, w terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji;
- wnoszący skargę, zgodnie z art. 230 p.p.s.a. w związku z § 2 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2021 r. poz. 535), obowiązany jest do uiszczenia wpisu od skargi w kwocie 200 zł. Wnoszący skargę, co wynika z art. 239 p.p.s.a., może być zwolniony z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych;

- wnoszącemu skargę, zgodnie z art. 243 p.p.s.a., może być przyznane, na jego wniosek, prawo pomocy. Wniosek ten jest wolny od opłat sądowych.

*Z upoważnienia
Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska*

MAREK KAJS
Zastępca Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Zastępca Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
/ – podpisany cyfrowo – /

Otrzymują:

1. Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, ul. Jasna 17, 43-360 Bystra (ePuap);
2. ██████████ – pełnomocnik Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, Mosty Katowice sp. z o.o., ul. Rolna 12, 40-555 Katowice;
3. pozostałe strony postępowania na podstawie art. 49 k.p.a. w zw. z art. 74 ust. 3 u.o.o.ś.

Do wiadomości:

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (ePuap).